

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utcza 4 sz.

Néhány szó a bűnről.

Irtja: *Preszly Lóránd* csendőrhadnagy.

I.

Az ember életében fontos szerepe jutott a bűnöknek, szolgálataink pedig egyenesen a bűnökkel való foglalkozásra utalja legénységünket, nem tartom tehát érdektelennek, ha — éppen ezen oknál fogva — rövid áttekintésben megismerkedünk a bűnnel, kutatni fogjuk azt, hogy tulajdonképpen mi az a bűn, hol keresendő és hol található fel annak eredete?

Czélom az, hogy a nyomozásokat teljesítő legénység, — kiknek talán ezideig nem volt alkalmuk elméletileg a kérdésekkel behatóbban foglalkozni, — a közleményekben megismerkedjék a bűnnel, mely a csendőrségi szolgálattal közvetlen vonatkozásban áll.

Elvezetem olvasóimat oda, a hol megtaláljuk a kérdésekre a feleleteket és ki fogom mutatni azt is, hogyan lehet a bűnök ellen küzdeni, sőt ha kellően fel vagyunk fegyverkezve, még le is győzhetjük azokat. — Képzeljük el, micsoda dicsőséges állapot lenne az, ha egyszer az emberek vonakodnának büntetést elkövetni, és pedig nem azért, mert tiltja azt a törvény, hanem azért, mert nem lenne vágyuk olyasmit elkövetni, a mi rossz, a mi bűn.

Mindennek van oka és így kell okának lenni annak is, hogy van bűn, vagy legalább is van olyan cselekedet, melyet az emberek és az ezek által hozott törvények bűnnek nyilvánítanak: éppen így van oka annak is, hogy miért nem tud az ember a bűnökből kivetkőzni, mikor olyan sok esetben vallja annak kárát és tulajdoníthatja azoknak teljes lelki és testi elzúllását. Nem tudományos alapon akarom én feladatomat megoldani, de igyekezem a kérdéseket az éles és fürkésző csendőrszem előtt lényegökben megfejteni.

Mindannyian érezzük, hogy az ember örökös harcra és küzdelemre van bivatva. — «Ember küzdj» — ez a mi földi rendeltetésünk.

Küzdünk azért, hogy megélhessünk, hogy magunkat, családunkat fentartbassuk és hogy azon a pályán, a melyen vagyunk, előre haladhassunk, érvényesülhessünk. És ez nemcsak rendeltetésünk, hanem kötelességünk is! De az életharcokban nem mindenki egyforma erővel harcol s azért a küzdőket két táborra lehet

osztani t. i. az erősek és gyengék csoportjára. Az erősek helyzete igen előnyös. Nekik nem kell olyan akadályokkal küzdeni, mint a gyengéknek. Ők erejük birtokában és tudatában játszva küzdenek, könnyedén szállanak szembe az ellenséges tényezőkkel, tehát könnyen érvényesülhetnek is. És éppen ezért haladnak jobban előre, intézik a gyengék sorsát, védelmezik azokat üdvös módon, s nyújtanak segédkezet arra, hogy a gyengék is boldogulhassanak: élhessenek, — mert hiszen nekik is kell élniök.

Gyakran előfordul, hogy az egyik küzdőnek meg van a maga testi ereje, de nincs meg az értelmi előkelősége; más esetben nincs testi, de van értelmi ereje, mely az előbbi hiányt pótolja és biztosítja számára az érvényesülést. Azonban elvitázhatatlan, hogy úgy az erős, mint a gyenge fentartatja tisztességesen magát, ha az egyenes útról nem tér le akkor, midőn az életharcot vivja meg a maga és övéi fentartása érdekében.

Ha akár az erős, akár a gyenge letér az egyenes útról, akkor tiltott ösvényeket tapos. Hogy a gyengébbek gyakrabban térnek le az egyenes útról, az megmagyarázható és könnyen érthető; talán éppen innen származik az a meghatározás, hogy a bűn nem más mint gyengeség.

Bűne mindenkinek van, erőseknek éppen úgy, mint a gyengéknek. Sőt lehet állítani, hogy nincs halandó a földön, a ki szeplőtlen lenne a bűnöktől. Nem értek ez alatt éppen olyan büntetést, melyek például a büntető törvénykönyvben felsorolva vannak, hanem általában büntetést.

Állítom és be is fogom bizonyítani, hogy az erősek bűneit az ő féktelen hajlamaik szülik, a gyengék bűneinek gyökereit pedig legtöbbször az ő erkölcsi és szellemi fogyatékságaikban találhatni meg.

Olvasóim elé már most önkénytelenül vetődik a kérdés, mi tehát a bűn, melyről naponként hallanak, melylyel naponként foglalkoznak s a melyet annyira igyekezünk magunk is gondosan elkerülni, s a melybe mégis oly gyakran belebotlunk. Hányan szembeszállnak vele és elbuknak általa! És miért nincs a földön halandó, a ki büszkén, felemelt fővel mondatná el magaról: tisztá vagyok a büntőt! És miért nem tud az ember olyan magasra emelkedni, hogy ne érhetné a bűnök szennyje őt? Mi, a csendőrség tagjai, legjob-

Villamos és gőzerőre berendezett gyár tőlől nem képes olcsó főm és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia béli hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszert, húr-, stb. mű **Rományi** legújabb képe-árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költésértéte díjtalanul. Kívétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszertelen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerülni.

ban tudjuk, hogy minél inkább szaporodik az évek száma, a hivatalos kimutatások annál több és több bűnesetet sorolnak elő. És még mennyi lehet azon bűnök száma, melyek nem tartbatók nyilván a melyeknek nincsen hivatalos elnevezésük. Mintha csak azt bizonyítanák e kimutatások, hogy az ember napról napra gyengébb lesz arra, hogy az étellel vívott harcában jobbik felét tudja diadalra juttatni.

Nagyon sok és egymástól lényegesen eltérő szakvéleményt ismerek, melyek mindegyike a bűnt és annak eredetét vitázza, ezekre — miután e lap kerete azt nem engedi meg — nem terjeszkedhetem ki. Megkérdeztem olyan egyéneket is, a kik állásuknál fogva hivatvák annak ismeretére: orvosokat is, kik az emberrel nemcsak mint fizikai testtel foglalkoznak. Testületünk egyes idősebb tagjait is megkérdeztem, hogy mi a véleményük erről? Egy becsületes multtal bíró altiszt eme választ adta: nem az emberben kell keresni a hibát, hanem a körülményekben. Nem is csoda, ha annyi ember vétkezik, mikor olyan nehéz küzdeni és olyan mostobák a megélhetési viszonyok. Régente — szolgálati ideje kezdetén — még fele annyi bűn sem adott munkát a csendőrségnek. Állítását mindjárt példával is igazolta. Ha zavaros vizet látunk — mondta — a ha keressük az okát, meg is találjuk, hogy miért olyan zavaros a víz és eredeti tisztaságát miért veszítette el! Én akkor igazat adtam a tapasztalt altisznak. Igazatok most is, csak annyiban módosítom véleményét, hogy nem egyedül a körülmények mostobasága váltja ki a bűneseményeket. Azok legfeljebb csak befolyásolják az embert.

Ákár a tudományos alappal bíró szakférjak, akár az orvosok elméleteit fogadjuk is el, egy bizonyos, és ezt figyelmen kívül nem hagyhatjuk, hogy t. i. a bűnök elkövetésére minden ember hajlamosítva van. Ez a bajlam — mely közös vonás — bennünk él. Befolyásoltatik ugyan a körülmények, pl. a kor, a nem, a vallás, a foglalkozás, a műveltség stb. által, de rajtunk és bennünk van sajátos jellege. Megtudjuk törni, sőt teljesítséggel eltudjuk nyomni, ha elég erős akaratunk van abhoz, hogy legyőzzük azt a bajlamot, mely csak ingerel, ösztökél bennünket, — izgat és csábít arra, hogy bűnt kövessünk el. Az erősek jobban és eredményesebben tudnak vele szembeállani, mint a gyengék, de a gyengék is képesítve vannak arra, hogy letudják győzni az ingert és a csábítást. Ha erre nem képes az ember, akkor a bajlam győzelme biztos és annak uralma romlásába viszi.

Ha valaki egyszer lop, azt mondják rá, bajlama volt lopni; ha kétszer vagy négyszer lop, azt tartják róla, hogy szenvedélye a lopás. A bajlamtól tehát csak egy lépés a szenvedély, melynek elbatalmasodása pedig maga után vonja a teljes testi és lelki elzüllést. A bajlam és a szenvedélyek megfékezése erős akaratról ta-

ruskodik, a hajlam uralma gyengíti az embert, a szenvedély pedig egyenesen a posványba kergeti, — megfosztva őt minden emberi méltóságtól — élő halottá és a társadalom szennyesevé teszi a bűnöst.

A meggyengült akaratnak fészke emberi gyarlóságunkban található fel és itt bírja gyökerét a bűn eredete is. Szükségesnek tartom azonban hangsúlyozni, hogy most nem kizárólagos tételt állítottam fel. Úgy értem ezt, hogy miután tudom, hogy erős akaratú és szilárd kitartással képes az ember lobotetlennek látszó dolgot is művelni, csak gyarlóságában rejlik oka annak, ha nem képes akaratát — a hajlam, ösztön — és szenvedélyeivel szemben diadalra juttatni. A bűn maga már csak eredménye gyarlóságunknak, árnyoldal, mely sötét és undorító, visszataszító és megszegyenítő; szomorú bizonyosága annak, hogy a szenvedélyek rabjai nyomoruságos úton haladnak boldogulásuk felé, nem uralják akaratukat és így önmagukat sem. Azok a kimutatások, melyekről fönnebb említést tettem, csak állításomat igazolják.

Ki nem derített bűnesetek nyilvántartása és a pótnyomozások ellenőrzése.

Irta: Virág László csendőrszázados. (Vége.)

A közbiztonsági szolgálat sikeres ellátása mindenestre attól függ, hogy a megelőző szolgálat minél behatósabb és alaposabb legyen a azon esetekben, mikor a megelőzés nem sikerül, büntetendő cselekmény előfordul, azt a sértett haladéknélkül bejelentse az illetékes őrsnél, járőrnek, vagy községi előljáróságnak a ezek nyomban intézkedjenek az eset nyomozása iránt. Tehát ha a járásparancsnok mélyreható ellenőrzést akar gyakorolni, szolgálati jarataiban első sorban azt kell kipuhatolnia, hogy a megelőző szolgálat rendes mederben folyik-e? megtörtént közbiztonsági zavarok azonnal tudomásra jutnak-e? Nevezetesen a lakosság azonnal jelenti-e sérelmét — az előljáróságok a nekik bejelentett sérelmeket azonnal tudomására hozzák-e az illetékes csendőrs- vagy esetleg jelenlevő járőrnek — a hogy utóbbiak megteszik-e és azonnal teszik-e meg a szabály követelte intézkedést a bejelentett esetek nyomozására.

Pubatolnia kell egyes községek, vagy más tereptárgyaknál, hogy az utóbbi időben fordultak-e elő büntetendő cselekmények, nyomoztak-e ezen esetleg előfordult esetek ügyében csendőrei a az illetékes őrsön győződjék meg az iktatmányok szemlélésénél, hogy az általa tudomásul vett esetek tenyleg nyomozás tárgyai voltak-e vagy sem és az eredményhez képest az esetleges hibák helyrehozásavégett a leggyökeresebb orvoslástól se riadjon vissza.

Mert mit tapasztalunk a gyakorlatban? Azt, hogy megmagyarázhatatlan okból a lakosság sokszor napokig,

A legjobb órák,

legszolidabb ékszárazek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy kézzel, mint részlettízetűre 10 évi Jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műfőnök Szegeden.
Javítások 5 évi Jótállás mellett.
Aranyérem díjazott!

sőt betekig sem jelenti éreimét, vagy az előjáróság tudomásul véve a bejelentést, nem intézkedik — ismételtén fordulnak meg járőrök a tett színhelyén és büncselekményekről nem vesznek tudomást, vagy — s ez ritkán fordul elő, de már volt rá eset — a járőr tudomást szerzett róla, nyomozott is, de mert nyomozása sikertelen maradt — őrsparancsnokának nem jelentette, vagy ha be is jelentette, az őrsparancsnok egyáltalán el nem fogadható indokból az esetet nem tárgyalta s így az előjárók bírálata és ellenőrzése alól azt kivonta.

A melyik járásparancsnok ezeknek tudatában van és féltve őrzi járásának biztonságát és saszemmel őrökdi a felett, azzal csak elvétve eshet meg, hogy ilyen hibák felbukkanjanak őrsain s kizárt dolog, hogy elharapódzbaszanak.

Ámde maradjunk a rendes ügyködés meneténél.

Az őrs a tudomásul vett eseteket rendszeren tárgyalja és öt naponként a feljelentések fogalmazványait a járás útján a szakaszhoz felülvizsgálás végett előterjeszti. Mi a kötelessége a járásparancsnoknak akkor, mikor az ily feljelentések a kezeibe kerülnek? Miután, a fontosabb eseteket kivéve egyéb bünesetek csak ezuton jönnek tudomására, neki bebató és alapos tanulmányozás után első sorban arról kell magát tájékoznia, hogy a lefolyt öt napban járásában mi? bol? hogyan? mikor történt? s kik szerepelnek az előfordult bünesetekben mint sértettek, mint gyanusítottak, mint terhelték s mint tanuk? s általában egyéb módon is kik vannak érdekelve?

Ez iránt érdeklődni tekintet nélkül arra, hogy kiderített, vagy ki nem derített esetekről van szó, első rendű érdeke, mert ez helyi és személyi ismeret szerzésére alkalmas és járásában a nyomozások közvetlen ellenőrzése és vezetése az ő kezében összpontosulván könnyen megesik, hogy az egyik őrsön előfordult, de kiderítetlen maradt eset körülményei egy másik szomszédos őrsön előfordult, de kiderített eset körülményeivel azonosnak látszanak lenni s éppen a körülmények azonosága hívja fel figyelmét a kettő közötti kapcsolat lehetőségére és a megfelelő intézkedések megtételére, melyeknek segítségével oda hatbat, hogy akár személyesen befolyva a nyomozásba, akár az e körülményekről nem tudó őrsnek kellő utbaigazítást adva, a kiderítetlen eset tettese mielőbb kézrekerüljön.

Ezen egybevetés és tájékozódás az első teendő.

A második az, hogy a feljelentéseket egyenként bírálatal alá vegye abból a szempontból, hogy a kérdésben forgó eset ki van-e derítve avagy nincs?

Nem ajánlható eléggé, hogy a bíráltnál a legnagyobb szigorúság érvényesíttessék; tekintet nélkül arra, hogy a statisztika hogy fog kinézni.

Ha legtávolabbról is gyanu forog fenn arra nézve, hogy a bíróság a beszerzett bizonyítékok daczárna is marasztaló ítéletet hozni nem tud, az esetet mint ki-

derítetlent kell kezelnie s a szakasznak figyelmét erre fölhívni és véleményeznie, hogy a folytatólagos nyomozás elrendeltessek. Az ilyen kétes esetről szóló feljelentés keltét, számát és az eset körülményeit, szereplőit magának röviden előjegyzni azért, hogy a további fejleményeket, a pótnyomozás vezetését ellenőrizze és esetleg maga fogatosítsa s tudomást szerezhessen magának majdan arról, hogy marasztaló ítéletet hozott-e a bíróság, vagy sem?

A sikertelen maradt nyomozások eredményéről szóló feljelentéseket is előjegyzni magának azért, hogy az iratok szabályszerű nyilvántartását könnyebben ellenőrizhesse szemléi alkalmával s hogy bármily alkalomból a büneset színhelyén, vagy az érdekelt őrsön megfordulva gyakorlatilag is beavatkozhassék a dologba, a pótnyomozást megejtse, legénységével az esetet megbeszélhesse azok nyomán oktatást tartson s meggyőződhessen róla, hogy az nem csak nyilvántartja azokat, mint kiderítetleneket, hanem folytatólagosan minden szolgálati járatát kibaszálja-e arra, hogy az eset kinyomoztassék.

Különösen fontos a járásparancsnokra nézve, hogy tisztában legyen azzal, hogy nem az az irányadó egy-egy őrs vagy járás közbiztonsági tevékenységénél, hogy négy, hat vagy 10 eset maradjon-e egy-egy évben kiderítetlenül, hanem, hogy a kiderítetlen esetek száma az egész évben előfordult esetekhez viszonyítva milyen arányban van? Mert nyilvánvaló, hogy az eredmény ott, hol mondjuk csak 12 lopási eset fordult elő és abból három kiderítetlen maradt, rosszabb mint a bol 45 eset fordult elő és abból hat maradt kiderítetlenül. Előbbi esetben az eredmény százaléka 75, utóbbi esetben pedig 86-26, azaz az előbbi 11.26 százalékkal gyengébb eredményt fejtett ki, mint az utóbbi. Azaz a hírlatnak alaposnak és feltétlenül igazságosnak kell lenni.

Csak az a járásparancsnok ítéletben meg őrséi működését igazságosan, a ki ezzel tisztában van s figyelembe veszi a legénységnek a nyomozásoknál kifejtett buzgalmát, más irányu elfoglaltságát, esetleges felületeségét, vagy hanyagságát és a levont következtetésekhez képest irányítja járásában a közbiztonsági szolgálatot.

Az ilyen alapon bevezetett oktatás és irányítás mellett be kell, hogy oltsa legénységébe azt a tudatot is, hogy az esetleg kétes voltak miatt nyilvántartott esetek pótnyomozása és a feljelentettek elleni folytatólagos adatszerzés csak elősegíti a megelőző szolgálat megerősödését a gyanusítottak folytonos szemmel tartása által s a mennyiben az ilyen gyanus értékű nyomozás mint kiderítetlen vétetik számításba a statisztika összeállításánál — a későbbi nyomozások alkalmával, esetleg a rendes folyamat mellett hozott marasztaló ítélet nyomán úgy is mint kiderített eset utólag felvételük a statisztikába, azaz a látszólagos eredménytelenség ki egyenlítődik rövid félév alatt, ha pedig marasztaló ítélet nem lett volna hozható, nem szépitették a dolgot,

eredeti bűnügyi és detektiv-történetek gyűjteménye.

Ira dr. Guthl Soma. Eddig a következő kötetek jelentek meg: I. A vén kopó. II. Világvárosai bűnök. III. Tuzár mester. IV. Az ójazakai Budapest. — Sajtó alatt: V. Az urnogók világa. VI. Híres szélhámosok. VII. Tuzár külföldi sikerei. VIII. Gyanus esztencziák. IX. Mik történtek a föld alatt? X. Modern betyárok. — Minden kötet 200 oldal terjedelemmel.

Fekete könyv

Árn kötetenként csak 2 kor. A teljes 10 kötetből álló sorozat 20 K. — Magrendelhető 2 koronás havi részletfizetésre is! — KUNOSSY, SZILAGYI és TÁRSA könyvkiadóhivatala, Budapest, IV., Semmelweis-utca 14. Nagy képek könyv- és kép-árjegyzék ingyen és bérn.

hanem a nyilvántartást és pótnyomozást tovább folytatva, biztosak lehetünk benne, hogy igazságos statisztikát csináltunk.

De lássuk tovább, mire nyújt még alkalmat a fogalmazványok átvizsgálása?

Miután a mai rendszer mellett idősebb csendőreink maguk szerkesztik a feljelentéseket őrsparancsnokuk felülbíralása mellett, az azokat elbíráló járásparancsnok alárendelt csendőrei nyomozási képességéről a nyomozásoknál esetleg ejtett hibáikról tudomást szerez s ezekkel együtt anyagot is arra, hogy lényeges momentumokat magának feljegyezvén, az illetőkben oktatásai alkalmával a nyomozás iránti érzéket fejlessze, a sikeres működésre serkentse és értékesse tegye előttük a nyomozásra fordított fizikai fáradságokat és a gyakorlati életből vett oktatással felkeltse és lekösse érdeklődésüket.

Természetes, hogy ily felfogás mellett a járásparancsnok a legpontosabb előjegyzést kell hogy vezesse az őrséin kiderítetlen maradt esetekről s különösen azon esetben, melyben a nyomozás sikere kétes, állandó érdeklődéssel kell hogy kíséresse, hogy a bíróság milyen ítéletet hozott, marasztalót-e, vagy felmentőt? sőt alárendelt őrsparancsnokaitól és csendőreitől is követelje meg, hogy a bírói eljárás mikénti állásáról magukat mindég tájékozzák. Nyilvánvaló, hogy utóbbiakkal szemben erős fegyver a kezében az, hogy ha ő maga is az ügy állásával tisztában van.

De hogyan szerezhet erről tudomást a járásparancsnok, őrsparancsnok vagy a csendőr? Könnyen, csak a dolog nyitjára kell kioktatni őket.

Ugyanis tárgyalás, vagy a felek beidézése nélkül a bíróság vizsgálatot nem folytathat és ítéletet nem hozhat. A beidezés pedig rendszeresen a községelöljáróságok útján történik, de nem egy esetben a jegyzőkönyvi kihallgatásokat is a községi elöljáróság végzi az ügyészé, vagy járásbírói utasítására s így a községelöljáróság azon tagja, kinek kezén ezen ügyek keresztül mennek, hozzávetőleg mindég tisztában van az ügy állásával és szívesen ad felvilágosítást arról, de az ügyben szereplő tanúk is — miután a feljelentést mi tettük és őket ismerjük — szintén adhatnak felvilágosítást erre nézve.

Elővezetés, fogolyátadás, tanúkihallgatás czimén számtalan alkalom van arra is, hogy a bíróságnál vagy az őrsparancsnok, vagy a csendőre megjelenvén, ott akár a büntető bírótól, akár az ügyésztől kapjon biztos felvilágosítást az ügy állására nézve, s miután az ügyész, büntető járásbíró céljai igen sokban azonosak az eljáró csendőrség céljaival, az ilyen érdeklődés s a bíró és nyomozó közeg folytonos együttműködése csak elősegíti azt, hogy bűn büntetlenül ne maradhasson.

A járásparancsnoknak pedig — kinek működési területén rendszerint csak egy bíróság van — éppen különös kötelessége, hogy a bíróságnál megjelenjek, ott a bűnügyi dolgok állása felől tájékozódjék s a büntető bíró, ügyész észrevételeit és felhívásait meghallgassa és átvegye, tehát nyilvánvaló, hogy a fennebb érintett

kötelességek ilyenirányu teljesítése éppen semmi nehézséggel sem jár.

El van rendelve, hogy az őrsön nyilvántartott kiderítetlen esetekről minden csendőr és altiszt magának pontos előjegyzést vezessen és a folytatólagos nyomozásról magának jegyzeteket csináljon s az ily esetek fölött a jegyzetek nyomán az őrsparancsnok megbeszéléseket tartson s meggyőződjék, hogy minden őrsbeli csendőre tisztában van-e az ezen ügyekben elért eredményekkel?

De mit tapasztalunk? Azt, hogy az esetek igen röviden a büneest helye, ideje, a sértett és kár megjelölésével előjegyzésben tartatnak, (sok csendőrnél még ez is hiányos) s mikor ezen esetek vizsgálata tárgyává tétetnek, alig akad egy csendőr, aki arról a 8—10 esetről, mely nyilvántartandó, tüzetes felvilágosítást adni tudjon (sőt az őrsállomáson történt esetekről sem tud egyik-másik semmit) s így kizárt dolog, hogy a pótnyomozások sikeresen legyenek keresztülvihetők. Szóval a nyilvántartás megvolna, de nincs meg a megkívánt eredménye.

Tehát ez lévén a legfőbb baj, ezt a bajt megszüntetnie első sorban a járásparancsnoknak kell és van módjában.

Mindenek előtt neki kell tudni fejből az ilyen eseteket, neki kell firtatni, hogy a csendőrök és altisztek erre helyeznek-e kellő súlyt. s a legszigorubb rendszabályok alkalmazása mellett is keresztül kell vinnie, hogy a közbiztonság érdekében a csendőrök és altisztek ebbe beleszokjanak, annál is inkább, mert ez a legelső rendű teendőjük.

Elv legyen az, hogy a ki a kiderítetlen maradt esetekről, a pótnyomozás állásáról tüzetes felvilágosítást adni nem tud s már legalább fel évig az őrsön szolgál ezek iránt nem érdeklődött, rendes, vagy egyéb szolgálatai alkalmával az esetekben pótnyomozást nem is ejtett meg, tehát súlyos kötelességmulasztást követett el s méltó a felelősségrevonásra.

Az ilyen csendőrt vegye a járásparancsnok magához mellé, vigye szolgálathoz és vele együtt vezesse be a pótnyomozást s tárja elébe, hogy mit és hogyan kellett volna végeznie s magyarázza meg neki, hogy milyen szegyenletes kötelességmulasztáson éretett.

Miután pedig ezek keresztülvitele a csendőrökkel szemben első sorban az őrsparancsnok dolga, vele szemben se legyen kiméletes, hanem a legnagyobb szigorral szerezzen érvényt abbéli törekvésének, hogy a mulasztások orvosoltassanak.

Ha ezen törekvésében valamely akadályra bukkan attól ne riadjon vissza, hanem sarkalja a további energikus intézkedésre s ha a hibát abban találja, hogy az őrsparancsnok nem elég képzett ezen állására, vagy hanyagság terheli, ne késsen szakaszparancsnokánál javaslatot tenni elmozdítására, mert a tudatlanságot az őrsparancsnoknál megtűrni nem lehet — az olyat altiszt pedig, a ki az elsőrendű kötelességek teljesítésé

Uj otthonok. — A nagysármási református templom és paplak.

Uj otthonok. — Teloposok szántóföldje és közös kútja Facseten.

ben közömbös, vagy éppen hanyag — nem méltó, hogy egy őrse élén álljon.

Ha egy kiderítetlen eset irataiból azt látja, hogy a pótnyomozások elmulasztattak, akkor az őrsparancsnokot vonja felelősségre s ha a látszólag megejtett pótnyomozások eredménytelenek, azonnal szálljon ki a helyszínére s a pótnyomozást személyesen vezesse be s minden tudását latba vesse, hogy megmutathassa, hogy ha nem is ért el teljes eredményt, de sikerült oly mozzanatokot kinyomoznia, melyek eddig ismeretlenek voltak s az eddigi nyomozásokat előbbre vitték. Egyébként a pótnyomozások keresztülvételét ellenőrizni a járásparancsnoknak módjában áll a szolgálatkönyv másolatokból helyszínén eszközözendő pubatolásokból s alárendelt legénységének szemle vagy más alkalommal való megvizsgáztatásából is, tebát figyelmét ezekre is terjessze ki és sehol se tűrje meg a színre való dolgozást, mert ha ezt észre nem venné, vagy megtünné, csak saját tekintélyének ártana, mert alárendeltjei ezeket az ő tudatlanságának tudnák be s ez keserves visszahatással lenne úgy az ő személyes tevékenységére, mint magára a közbiztonsági állapotra.

Ne kerülje el figyelmét annak ellenőrzése sem, hogy a bírósághoz tett feljelentések fogalmazványai azonosak-e szöveg szerint a bírósághoz tett eredeti jelentéssel. Ezt kutató próbával ellenőrizheti úgy, hogy az őrsről 1—2 fogalmazványt magához vesz és azt a bíróságnál való megjelenésekor az eredeti jelentéssel összehasonlitja.

Hibetetlennek látszik, de megtörtént, hogy magáról megfeledezett őrsparancsnok, a statisztika kedvéért a fogalmazványtól eltérő jelentést tett a bíróságnak, vagy valakit tényvázlattal átadva a bíróságnak, a fogalmazványt utólag fejből állította össze.

Szóval az igazságot minden tekintetben hüen kell szolgálnia a járásparancsnoknak, ha helyét szilárdan akarja megállani.

Körülbelül ezek volnának a köteleességei a járásparancsnokoknak. A többi fontos köteleességek egy igen tetemes része a szakasziparancsnok kezében összpontosul, az általános felügyelés és ellenőrzés pedig a többi magasabb tiszti előjárókra háramlik.

A tiszti előjárók közül a szakasziparancsnoknak lehet — lévén legtöbb szemléje és személyes érintkezése az őrsökkel — legtöbb alkalma nemcsak aktákból mérlegelni a dolog menetét, de a gyakorlati életben is befolyását érvényesíteni.

Nem csekély felelősség háramlik rá, hogy alárendelt őrsei és különösen járásparancsnokai lelkiismeretes tevékenységét ellenőrizze, a hibákat orvosolja, mulasztások lehetőségét megakadályozza s a magasabb vezetést helyes irányban eszközölje.

Ezért egy végzetes hiba volna, ha a legkitünőbb járásparancsnok vagy őrsparancsnok ténykedésében is meghívva végezné felügyeleti teendőit s kisiklani hagyná kezéből a fegyvert, melyet a feljelentések felülbírlása folytán kezébe ad hivatali állása. Nemcsak azt kell mérge-

gelnie, hogy helyes volt-e a nyomozás, helyes-e a feljelentés, hanem helyes irányu-e a járásparancsnok által kifejtett tevékenység s a fogalmazványokon kifejtett véleménye megállja-e helyét, vagy sem?

A járásparancsnok egy helytelen véleményének jóváhagyása felette sok kárt okozhat a szolgálatra, mert tapasztaljuk, hogy mint futótűz úgy terjed az őrsparancsnokok között az ilyen elnézett ferde felfogás.

A szakasziparancsnok különböző okokból igen sokat van távol állomásáról s így a fogalmazványok egy jó részének átvizsgálása az őt helyettesítő hadapródra, vagy járásörmesterre marad, azaz tudtán kívül bizonyos pongyolaság ütheti fel fejét a helyettes nem elég alapos működése folytán ezen teendők végzése körül.

Miután neki a járásparancsnok állásával összekötött elveket kell magasabb fokban érvényesíteni, nem menti fel őt távolléte attól, hogy a helyettese által végzett ezirányú teendőket utólag felülvizsgálja s az eredmény-bez képest intézkedjék. De ez egyenesen érdeke is.

Azonban miként lehet és kell ezt tennie?

A szemléje alkalmával az őrsre visszaérkezett feljelentések fogalmazványait feltétlenül és alaposan vizsgálja át, kézjeggyével lássa el. Bevonulásakor pedig egyes őrsökről a távolléte idejére eső feljelentések fogalmazványait követelje be közvetlenül s a megejtett felülvizsgálás eredményéhez képest intézkedjék. Így magát kellőleg tájékozza őrs és járásparancsnokai tevékenységéről s helyettese működését is hat konyán ellenőrizheti.

Egy másik főkötelessége, hogy akár a szakaszirodai ügyködése, akár őrszemléken szerzett tapasztalatai s természetesen a fontosabb ügyekre vagy észrevételekre nézve magának csinált jegyzetei alapján a járásoknál tartandó szemléjekor győződjék meg, hogy a járásparancsnok a járása viszonyai, a kiderítetlen esetek és a kétes eredményű nyomozások folytatása s az ügyek bírósági állása felől kellőleg tájékozva van-e, vannak-e a járásparancsnoknak tüzetes és czélt szolgáló jegyzetei? A hol tájékoztatásról tapasztalt, oktasson, a hol felületességet vagy hanyagságot észlel, ott kérlelhetetlen szigorral járjon el, mert csak e két eszközzel érheti el azt, hogy a kiderítetlen esetek rendszeresen nyomoztassanak és a közbiztonsági állapot panaszra okot ne szolgáltatasson.

Hogy pedig az ellenőrzés minden részről és rövid idő alatt gyakorolható legyen, czélszerű megkövetelni, hogy a statisztika összeállításánál minden őrs a vonatkozó rovatban a szöveg után írónnal mindig beírja a szám szerint kitüntetett esetek iktató számát, annál is inkább, mert egy hiányos statisztika mellett ezen jegyzetek nélkül sokszor órákba kerül, míg a szemléző az összes feljelentéseket az irattárból kiemeli s meg tudja állapítani, hogy a statisztika összeállításának ki és mennyiben volt hibás?

A mely járásparancsnok akár képesség hiánya, akár pedig megrögzött hanyagság miatt a most kifejtett irányban eredményesen nem működik, befolyását energikusan érvényesíteni nem tudja, vagy elmulasztja, csak

kerékkötője azon cél elérésének, hogy az országban mindenütt és mindenkor jó közbiztonsági állapot létezzék s hogy a bűnösök büntetésüket elvegyék. Ezért a célzott mindenkor szem előtt tartva, szükséges, hogy a szakaszpárancsnok legyen az első, a ki közreműködik, hogy ezen akadály az utóból eltakaríttassék.

Általában pedig mindannyiunknak azon kell lenni, hogy első sorban abbeli kötelességünknek feleljünk meg. — akár nyomozók, akár a nyomozás ellenőrzői vagyunk — hogy lehetőleg minden büntetendő cselekmény tettese felderíttessék s hogy a végeredményt mutató statisztikánk csakis és kizárólag a kötelességtudás és lelkiismeretes tevékenység mellett létrejött eredményt mutassa minden szépitgetés és machinatio nélkül, mert egy szép, de kétes hátterű statisztikára büszkék nem lehetünk.

Az asszony bűne.

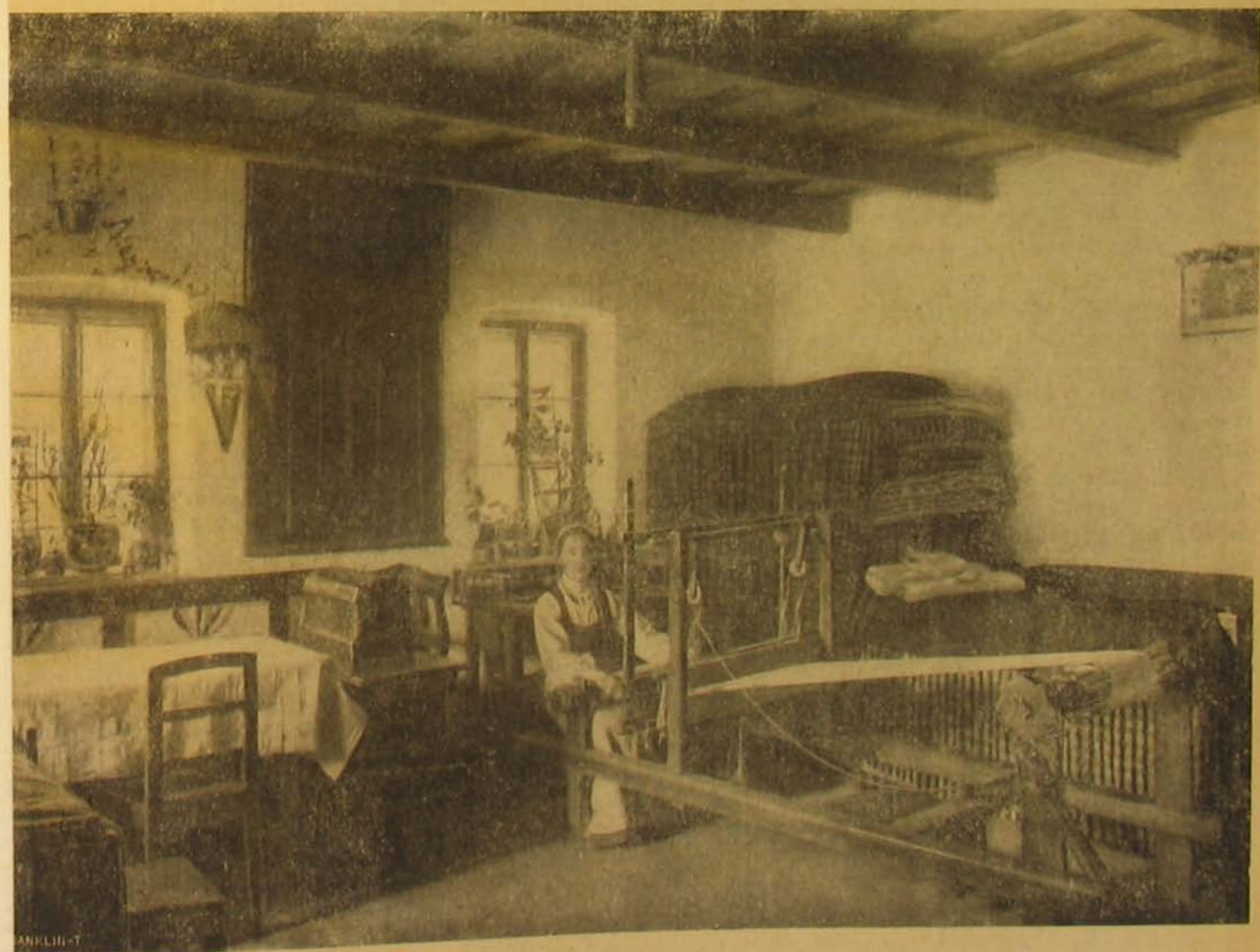
Irtó: Máthé Miklós törzsőrmester.

Megdönthetetlen igazság, hogy az erkölcsi világban a jót a rossztól csak egy hajszálnyi vonal választja el. Az emberi lélek pillanatnyi behatás alatt, tud egyfor-

mán jó és rossz lenni. Valóságos játéka az életnek, midőn az erkölcsi tulajdonság eme két eleme, pillanatnyi időközönként nyilatkozik meg egy és ugyanazon emberben. Ellentmondásnak látszik ez az állítás, pedig nem egyszer hallunk imádkozó gyilkosokról és síró szörnyetegekről. Hiszen csak a multkori „Egy hitvesgyilkosság” című cikkemben mutattam rá egy ilyen elvetemült gyilkosra, egy ilyen síró szörnyetegre, a ki szinte vágyakozott az általa meggyilkolt férje temetésén jelen lenni, hogy — miut monda — szeretett férje hült tetemei felett kisírhassa magát.

Valóságos lélektani csodája ez az életnek. Oly csodája, hogy a tudósok és bölcsek, kik kifürkészik a felhők világának és a tenger mélyének titkait, nem képesek kiismerni azon, a forrongó szenvedélyek szertelen változataiban megnyilvánuló rejtelmeket, a mik az emberi szívben lakoznak.

Az eseményeket és az azzal összefüggő körülményeket már ismert és csak hivatás szempontjából mérlegelő csendőr, bizonyára csak a nyomozó közeg és a nagyközönség félrevezetésére irányuló szinlelésnek nevezi valamely büntetett fentiekhez hasonló viselkedését. Szé-

Új otthonok. — Székely telepés szobája szövőszékkel.

reszben el is fogadható, de másrészt alaposan feltehető az is, hogy éppen háborgó lelke megkönnyítése céljából van szüksége egyik-másik büntetésnek arra, hogy a bol feltűnés nélkül teheti, kisirbassa magát.

Éppen így tett, az alábbiak szerint, a két rendbeli gyilkossággal terhelt Andó Julia is. Az öt üldöző csendőrök elől való bujdosása közben egyik, éppen gyermeke halálán siránkozó ismerősehez érven, a nélkül, hogy közelebbi rokonság vagy szorosabb kötelék fűzte volna a gyászoló családhoz s a nélkül, hogy kérték volna is rá, egyszerűen saját rögtöni elhatározása folytán, koporsót, szemfedelet és koszorút vásárolt a kis halott részére s úgy elsíratta azt, mintha éppen az ő gyermeke lett volna. És ki sejtette a jelenvoltak közül, hogy rablott pénz az, a min vásárolt; s hogy csak kevés idővel előbb rablógyilkosságot követett el s éppen jótévőjét gyilkolta meg és rabolta ki az a keservesen és oly meghatóan síró leány? Bizonyára senki. S bár nem adta okát sem ott, sem elfogatása után eme viselkedésének, de bizonyos, hogy nem a halottat, hanem saját magát siratta ő már ekkor és szinte jól eshetett neki, hogy minden feltűnés nélkül kisirhatja magát és könnyíthet a lelkiismeret mardosása és az üldözéstől, illetve elfogatástól való félelem miatt háborgó lelkén.

De térjünk rá az esetekre.

Az 1902. évi augusztus hó 31-én, Szentmártonkátán, országos vásár alkalmával, Szabó Eszter ottani lakos 15 éves leány, a vásártértől nem messze levő erdőben ismeretlen tettes által meggyilkoltatott, sőt mint a nyomozás és orvosi vizsgálat során megállapított, a gyilkosságot megelőzőleg rajta erőszak is követtetett el.

A nagykátai őrs, melyhez az említett község tartozik, hosszasan nyomozott eme rejtélyes bűnyűben, de eredményre az egész szeptember hó folyamán nem juthatott.

Ugyanazon év október 2-án, az irsai segédjegyző az irsai őrsön azt a feljelentést tette, hogy Horváth Kálmán 48-as bonvéd százados irsai lakost, lakásában meggyilkolva találták.

Horváth Kálmán egyedül élte öreg napjait Irsán. Hosszabb ideig egy öreg nő gazdasszonykodott körülte, de ez elhalván, az öreg ur teljesen egyedül maradt, mert gyermekei mind családos emberek voltak és távol éltek tőle. Irsán mindenki ismerte az öreg katonát; tisztelte, becsülte és szerette mindenki. Ismerték szokásait, tudták mikor kel, mikor fekszik, hova jár stb. Ebből kifolyólag feltűnt a szomszédoknak a jelzett napon, hogy az öreg urat még déltájban sem látták, sőt a tejeskőcsög is, melyet reggelenként a tejszállítója az ablakba szokott tenni, még délben is ott volt érintetlenül. Utána néztek, hogy mi baja lehet az öregnek s miután lakását zárva találták és a zörgetésre sem nyitott ajtót senki, rosszat sejtve hirt adtak a községi előljáróságnak. Az előljáróság az ajtót felnyitvatva a lakásba behatolt s ott borzasztó látvány tárult a belépők szeméi elé. — Horváth Kálmán ott feküdt ágyá-

ban. fején baltacsapásoktól eredő mély sebekkel, melyekből még akkor is egyre szivárgott és csepegett a vér. A szobában minden szétszórva, rendetlenül hevert.

Az irsai őrsről kivezényelt Abbai János őrsvezetőből és Skvarla Miklós csendőrből állott járőr a helyszínen megjelentvén, a már ismertetett körülményekből megállapította, hogy az öreg urat — valószínűleg álmában meglepve — baltacsapásokkal meggyilkolták, azután kirabolták. A szomszédok bemondásából az is kiderült, hogy pár heti idő óta egy Andó Julia nevű leány tartózkodott az öreg urnál s ez akkor már nem volt sehol. Miután eltűnése összefüggésben látszott lenni az esettel, a járőr a leány után kezdett nyomozni, de mert eközben tudomásul vette, hogy a gyilkosság napját követő bajnalban egy ismeretlen ember, batyuval a hátán ment sietve Irsáról Czegléd felé, a járőr ez irányban folytatta a nyomozást tovább azon feltevésben, hogy az ismeretlen a szintén megszökött Andó Julissal együttesen követte el a rablógyilkosságot és a rablott holmi lehetett a magával vitt batyuban. Feltevésük azonban alaptalannak bizonyult, mert a keresett egyén másnap Czegléden feltalálhatván, magát teljesen igazolta és a batyu tartalmát is megmutatta, a miből kitűnt, hogy a gyilkossággal semmiféle összefüggésbe nem hozható.

A járőr tehát újból a leány holléte után kezdett pihatólni s ugyanez irányban nyomozott az Irsáról kivezényelt Kendik István őrsvezető őrsparancsnok és egy csendőrből állott másik járőr is. Abbai őrsvezető és társa azonban szerencsésebb volt, mert már október 3-án megállapította, hogy Andó Julia október hó 1-én este, tehát a gyilkosság estéjén, 8 óra után a vasuti állomásnál járt, de mert a budapesti vonatot lekéste, visszatért a községbe, és Mala Pál irsai lakos fuvarossal még azon éjjel Tápiószőlőbe vitette magát. A fuvaros ezen felül még csak annyi felvilágosítást tudott adni, hogy Andó Julisnál egy nagyobb batyu is volt, de hogy Tápiószőlőben kinél szállott meg, arról mitsem tudott mondani, sőt még azt a házat sem tudta megmutatni, a hova a leány beszállott, mert sötét éjjel érkezvén oda, a leány utmutatása mellett kerültek ahhoz a házhoz, hova az beszállott, a fuvaros pedig be se ment, hanem megfordulva hazahajtatott s így meg se figyelte a környéket és egyes házakat.

Abbai őrsvezető ezen a nyomon indulva Tápiószőlőbe ment s ott Andó Julia és szállásadója után kezdett pihatólni, de már csak 5-én tudta megállapítani, hogy Andó Julia nem maradt Tápiószőlőben, hanem még akkor éjjel, mikor oda érkezett, egy ottani fuvarossal Kókára vitette magát. Hol előbb mint kéjő lakott.

Ezen idő alatt az irsai másik járőr, továbbá sürgőnyi megkeresések alapján a nagykátai és kókai őrs járőrei is nyomoztak a leány után, de ez, mert Kókán előbb Kovács Julianna néven volt ismeretes, bár a személyleírás ráillett, sőt az őrs egyik csendőre tudott is ottlétéről és beszélt is vele — háborítatlanul

maradhatott ott október 5-éig. — Ezen idő alatti történt, hogy Andó Julis egyik ismerőse elhunyt kisgyermekének koporsót és egyebeket vásárolt a rablott pénzből és a temetésen is jelen volt s azután október 5-én reggel Budapestre utazott s ugyancsak a rablott pénzből három darab arany gyűrűt s rubaneműt vásárolt és egy, a meggyilkolttól elrabolt ezüst órát is kijavította. Majd ezekután a délutáni vonattal visszautazott és este Kókára szállásadónőjéhez érkezett.

Kevéssel később megérkezett Kókára Abbai János őrsvezető is és a fuvarossal, kit magával hozott, megmutatta magának a házat, hova Andó Julist vitte. A szállásadónő P. F.-né és Andó Julis észrevettek a járőr megérkezését. Utóbbi mindjárt tudta, hogy őt keresik, ennél fogva, mielőtt Abbai őrsvezető a lakásba bement volna, P. F.-né segítségével és hozzájárulásával az udvar másik részén elmenekült, a nélkül, hogy a járőr a sötétben észrevehette volna és még azon este kocsit fogadott és Tápiósápra vitette magát, hol akkor éjszaka a szőlők között bujkált, reggelre pedig, valószínűleg már a P. F.-nével való előzetes megállapodás folytán, K. L.-né sápi lakosnál szállt meg.

Abbai őrsvezető P. F.-nét azonnal kikérdezte a leány felől s ez be is ismerte, hogy Andó Julis aznap reggel nála volt, azt is megmondta, hogy aznap reggel Budapestre utazott. Azt azonban elhallgatta, hogy vissza is jött hozzá és hogy csak a járőr odaérkezte előtt pár percczel menekült el onnan. Arról sem szólt semmit, hogy holmija ott visszamaradt. Abbai őrsvezető mindezek dacára házkutatást tartott P. F.-nénél s megtalálta ott a rablott és vásárolt holmikat, melyeknek beszerzését P. F.-né igazolni nem tudván, beismerte, hogy csakugyan Andó Julis hagyta ott azokat. Ezen tárgyakat a járőr elkobozta s a kókai községi előjáróságnak átadta.

Abbai őrsvezető ezután Andó Julis után pöszölt a községben, mert a P. F.-né tagadása dacára megtudta, hogy a leány hozzá vissza is jött Bndapestről és csak az ő megjelenésük után ugrott meg. Még azon éjjel megtudta azt is, hogy Tápiósáp felé menekült, tehát utána indult és oly alaposan és körültekintéssel folytatta a nyomozást a feltalált nyomon, hogy másnap reggel Andó Julist K. L.-nénél — a mint csatáros rubáit szarítgatta — feltalálta és elfogta.

Andó Julis előbb tiltakozott a gyanúsítás és elfogás ellen és Kovács Juliánának nevezte magát, de mikor Abbai őrsvezető ráolvasta a személyleírást és hogy előző napokon hol és kinél fordult meg és miket hagyott ott, beismerte, hogy ő Andó Juliánna és hogy ő gyilkolta meg és rabolta ki Horváth Kálmánt. Beismerte illetve önként előadta, hogy része van a szentmártonkátai gyilkosságban is és megnevezte az egyént, a ki őt — állítólag — arra bírta.

Az elfogás birére csakhamar megérkezett Margineán János járásörmester nagykátai járásparancsnok, valamint Kendik István őrsvezető irsai őrsparancsnok is és

a járásörmester vette át a nyomozás, illetve a kikérdezés további vezetését. Ezeknek már könnyű volt a dolguk. Andó Julis vallott mint a karikacsapás. Szinte kájelgett, tobzódott a bűnben és egész kihívóan felelgetett a hozzáintézett kérdésekre, beismervén mind a két gyilkossági eset elkövetését.

A szentmártonkátai gyilkosságra nézve előadta, hogy a vásár alkalmával egy Sz. A. nevű ismerősevel találkozott s ez a fiatal ember megmutatta neki a vásárlásban Szabó Esztert és 10 koronát ígérve neki, arra kérte őt, hogy valamiképpen csalja el azt a közeli erdőbe. Ő vállalkozott a dologra és szilvaszedés ürügye alatt Szabó Esztert — kinek előzetesen 20 fillért adott — az erdőbe csalva átadta a rávárakozó Sz.-nak, a ki, míg ő a közelben várakozott, a leányon erőszakot vett s azután őt kiáltással odahívta. Szabó Eszter, kit közeledésekor még egy fa alatt feküdni látott, őt észrevéve futásnak eredt, de ő utána szaladt, elfogta s kendőjével burkot vetve a nyakára, annál fogva a földre rántotta, Sz. pedig előrántotta kését és Szabó Esztert több helyen megszurta, majd elvágta a nyakát és a testét is több helyen megcsontította. Aztán a hullát otthagyták. Sz. ekkor csak négy koronát adott neki azzal az ígérettel, hogy a többit később adja meg. De többet nem találkozott vele.

Az irsai rablógyilkosságra nézve előadta, hogy 1902. évi szeptember havában Kókáról Irsára ment, hol azon hó 21-én, K. M.-né irsai lakos — állítólag kéjelgés czéljából — Horváth Kálmánhoz vezette. Az öreg ur, miután tetszését megnyerté, felruházás és 10 korona bér ígérete mellett felfogadta őt cselédnek. Pár napi ottléte alatt észrevette, hogy a szekrényben értékes női ruhák vannak, majd a hó vége felé egyik napon éppen jelen volt, mikor két bérlő 90 korona árendát fizetett az öreg urnak. Ekkor elhatározta, hogy gazdáját meggyilkolja és kirabolja. Két izben is elkészült ennek véghezvitelére, de mindannyiszor visszarettent annak végrehajtásától. Végre is október 1-én teljesen eltökölte magát és este 7 óra után, mikor az öreg ur már jóízűen aludt, azt baltacsapásokkal meggyilkolta s aztán az összes készpénzt, mintegy 98 korona 80 fillért és az értékesebb női ruhákat, valamint a gazdája zseboráját magához véve, az ajtót bezárta, a kulcsot zsebetette és a vasúthoz távozott azon elhatározással, hogy Budapestre utazik. De mert a vonatot lekészte, Irsáról pedig mindenáron menekülni akart, kocsin vitette magát még azon éjjel Tápiósálybe, onnan pedig Kókára. Ez utóbbi helyen akart meghúzódni addig, míg más alkalmas idegen helyre elmehetett volna.

Szóval beismert mindent. Ezekután a pestvidéki kir. törvényszéknek adatott át, hol borzasztó cselekményeiért méltó büntetésben részesült.

Abbai őrsvezető ezen eredménnyel is megmutatta, hogy méltó a csendőr névre. Azóta, mint nyugdíjas, elhalt szegény s a több mint 20 évi csendőrségi szolgálata és igazán zaklatott élete után nyugodalmas ta-

lált annak a megyének földjében, a melynek területén oly sokszor kereste, kutatta és meg is találta a büntetéseket. Ilyen és ehhez hasonló eredményeivel ismertette a nevet Pest vármegye nagy részén és amennyire örültek a büntetettek a csendőrségtől való távozásán, annál jobban sajnálta a becaületes polgárság, a kik között bizonyára még sokáig és kegyelettel fogják emlegetni az „őreg Abonyi urat”, a bogy őt nevezték.

KÉPEINKHEZ.

Az új otthonok.

Az utóbbi időben a kormány nagyobb szabású telepítéseket eszközölt, részint állami, részint pedig vásárolt birtokokon. Így ez időszereint összesen már tizenhat ilyen nagytelep létesült. A telepítésekkel a földművelésügyi kormány nemcsak a kis emberek felsegélyezését és vagyonosodását czélozta, hanem arra is törekedett, hogy a már fennálló idegen ajku községekben hozzátelepítéssel a magyarság tulsúlyát juttassa érvényre. Ezekről az új otthonokról mutatunk be néhány képet lapunk mai számában olvasóinknak.

HIREK.

A Ludovika Akadémia közlönye, a m. kir. honvédségnek ezen magas színvonalon álló régi havi folyóirata, a melyet olvasóink között is bizonyára sokan ismernek, ez év január havától „Magyar Katonai Közönlöny” czímen fog megjelenni. A Magyar Katonai Közönlöny szerkesztését és kiadását ezenül egy, a honvédfőparancsnoksággal egyetértőleg a honvédelmi miniszter által megbízott, bármtago bizottság fogja végezni. A szerkesztő-bizottság feladata lesz gondoskodni arról, hogy a Magyar Katonai Közönlöny, mint katonai szaklap, valamint eddig, úgy ezután is a kor színvonalán álljon és e mellett különösen felkarolja azon tárgyakat, melyek a tisztii hivatással való összefüggésüknél fogva a tisztikar általános érdeklődésére igényt tarthatnak. A folyóirat ezenül is havonta egyszer fog megjelenni szép, modern kiállításban. Előfizetési ára évi nyolcz korona. Tényleges hadapród-tiszthelyettesek ingyen kapják.

Romániában megtámadott magyar munkások. A Romániában fekvő bratisi fátalepen már évek óta sok csikmegyei magyar munkás dolgozott, kiket munkájokért a telep igazgatósága a román munkásokkal szemben szívesen foglalkoztatott és utóbbiaknál jobban is fizette. A román munkásokat az igazgatóságnak a magyar munkásokkal szemben megnyilatkozott ezen kitüntetésére annyira felingerelte, hogy a múlt év december havában, a karácsonyi ünnepek előtt, 600 román munkás az ünnepekre hazajönni készült, mintegy 400 magyart fejszékkal, csákányokkal megtámadta. A magyarok a számbeli túlsúlyban levő románok elöl meghátrálni kényszerültek, miközben természetesen mindkét részről több súlyos sebesülés is történt. A románok támadásukat, a pihenőre tért magyarok ellen, még azon éjjel megismételték, a minek következtében a magyar munkások, Romániát idő előtt elhagyva, haza jöttek. Az összeütközés sebesültjeinek számát, minthogy azok külön

böző irányban elszéledtek, megtudni nem sikerült. A támadó románokat a fátalep vezetője, egy marosbévizi születésű magyar alattvaló, a román hatóságknál feljelentette, a minek eredményeként a román királyi csendőrség a bevezetett nyomozás során a támadók főkolompósaik közül négy egyént letartóztatott.

KÜLÖNFÉLÉK.

A gombostű. A világ legnagyobb gombostű-gyára Birminghamban, Angliában van. Ott naponta harminczhét millió gombostűt készítenek. A többi angol gyárban körülbelül tizenegy millió készül, úgy, hogy csak ez országban naponta körülbelül 56 millió gombostűt állítanak elő Franciaországra esik egy napra húszmillió és a többi európai országra körülbelül tízmillió. Közepes számítással is elmondhatjuk, hogy Európa naponta 86 millió gombostűt állít elő. És szinte megfoghatatlan, hogy hogy kerül ez a rengeteg számu tű? Legfeljebb az magyarázza ezt az óriás fogyasztást, hogy alig van egyebb czikk, a melynek a bázartásban oly kicsiny értéke volna, mint a gombostűnek. Ritkán akad ember, a ki arra méltatja, hogy lehajoljon érte, a mikor meglátja.

A papir felhasználása. A papiros napról napra nagyobb tert hódít az iparban. Már régen kinőtt abból a szerepéből, hogy könyv alakjában az emberi eszmék terjesztője legyen, vagy hogy bankjegy alakjában a gazdaságot és az arany értéket szimbolizálja; ennél már sokkal fontosabb szerepkör jutott neki osztályrészül, mely szerep, ha nem is annyira dicsőseges, de minden esetre nagyon változatos. Ez az anyag, a melyből Európában ez idő szerint meg csak bami gallerokat és kézelőket gyártanak, Új-Zélandban már házépítésre szolgál. E távoli szigetország építései, ime, már megoldották az olcsó lakás kérdését. Most pedig egy amerikai feltaláló a papirosanyagot ezertonnás hidraulikus nyomásnak teszi ki és az így keménynyé vált papirosból kereket gyárt. Ez alkalmazás révén a papiros jövőjének egy új perspektívája nyílt meg. Nagy városokban megfizetetlen előnye lesz majd az, hogy a vas helyett papirospánttal ellátott kerekek nem ütnek zajt. Még egy, nem kevésbé fontos szerep jutott a papirosnak a palaozgyártás terén. Ennek a híre ugyancsak Amerikából érkezik és ha hinni lehet neki, úgy az üvegből készült palaczkok ideje lejárt. A főtallaló ma még szerényen, csupán a tej szállítására szánja a papiros-palaczkokat, de bizonyosra vehető, hogy ez irányban való alkalmazása nemsokára kinő ebből a szerény szerepkörből. Egy angol ujság ismerteti a papiros emez újabb alkalmazását és nagy jövőt jósol neki. Veszélyes lehet ugyanis a tejet olyan üvegbe zárni, a mely már használatban volt. El sem binnők, mily nebez a használt üvegek alapos és csiramentes kitisztítása. Nos, a papiros-palaczkot nem kell ki-mosni, hanem el kell — dobni; elég olcsó lenne arra, hogy minden alkalommal új palaczkot használjunk. A palaczkok készítési módja a lehető legegyszerűbb: a kész papiros-palaczkokat paraffinba mártják és azután nagyon magas hőfoknak teszik ki. A papiros-anyag átívódik a paraffintól, a mely azután áthatatlanná teszi a mi a fő: a teje semmiféle káros hatással nincsen. Ez pedig nagyon fontos kellék, mert nem lennénk kitéve azután azoknak a hátrányoknak, a melyekkel a felületesen kimosott tejesüvegek használata jár.

NICK CARTER
AMERIKA LEGNAGYOBB DETEKTIVJE!

Az eddig megjelent legérdekesebb detektívbeszélések, melyek Nick Carter a legszenélyesebb amerikai detektívnek átált kalandjait tartalmazták. Ezen legérdekesebb bűneseteket és azoknak részletes nyomozását Nick Carter maga beszéli el. — Ára 15 krajczár. Kapható mindenütt és a kiadóban

STOKOVSKY és MIKOLÁSY

Budapest,
Király-u. 12.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

N. A. Őrmester. 1. Közvetlen útlépés esetén katonai szolgálati ideje úgy az állami utmesteri, mint a törvényhatósági utbiztosi szolgálatba beszámíttatik, a különbség csak az, hogy mint nyugdíjazott állami utmester a katonai, illetve csendőrségi szolgálat után is kap nyugdíjat, míg mint törvényhatósági utbiztos, nyugdíjaztatása esetén a katonai, illetve csendőrségi szolgálata után külön nyugdíjat kap. Az állami utmester kezdő vagyis minimális fizetése évi 1400 korona, a törvényhatósági utbiztosé, a vármegyék határozatai szerint különböző, a maximális fizetés az államiaknál 2200 korona, a törvényhatóságiaké pedig ismét különböző. 2. Az utmesteri tanfolyam hallgatása a hat havi próbaszolgálat teljesítésénél határozottan előnyösebb, mert a próbaszolgálat alapján kivonzott utmester vagy utbiztos a tanfolyamot utólag hallgatni tartozik. 3. Ha a kincstártól természetbeni szállást nem kap, akkor a lakbérközvetítő szerinti átvonulási szállásra van igénye. 4. Nincs megengedve.

Bartha szokolári őrs. 1. Olvassa el az általános szolgálati határozványok 140. lapjáján levő A) mellékletnek a IV. polcz mállházására vonatkozó részét és tudni fogja a mit tudni óhajt. 2. A jelzett cselekmény 60 korona értékig mezőrendőri kihágást, azon felül pedig, a büntető törvénykönyvben meghatározott nagyobb mennyiség, még nem határozott értékig, vagyonrongálást képez.

Bazsarózsa. 1. A selyemtenyésztési felvigyázó az állammal csak szegődményes viszonyban áll és ennél fogva nyugdíjra igénye nincs. 2. M. kir. selyemtenyésztési hivatalnak Szekeszárd. 3. Kérvényét már most is bekiűldheti.

Balaton. Egy három koronát érő eleven ludnak záratlan helyről való ellopása, tulajdon elleni kihágást képez.

Szabó pr. csendőr. A keresma az italméréssel foglalkozó egyénnek oly üzleti helyisége, mely a btkv. 330. és 332. §-ainak védelme alatt áll. Tehát a keresma is lehet magánlakásértés tárgya. Ezen felül a keresmatulajdonos, a jelen esetben a keresztény szocialista egyesület, ezt az üzlethelyiséget a vándorszínészek használatra akként engedte át, hogy az abban, beléptéidj szedése mellett, színi előadást tartson. [Ezek szerint tehát az, aki a szóban forgó üzlethelyiségből sem kimenni, sem beléptéidjat fizetni nem akar, hanem abban, az üzlethelyiséggel rendelkezőknek (jelen esetben a vándorszínész vagy az egyesület elnöke) akarata ellenére benmarad: a btkv. 332. §. szerinti magánlakásértés vétségét követi el a eltávolíttatására az üzlethelyiséggel rendelkezők a járőr támogatását igénybe vehetik.

H. J., M. B. 1. A közleményét illetőleg, annak elbírálása után, értesítettet fog. 2. Ilyen puhatólásokat nincs módunkban oszkozőlni, forduljon ezen kérésével az úrményi őrshez. 3. A hat havi próbaszolgálatot teljesítő igényjogosult altiszt, mintán rendfokozatszerű illetékeinek teljes élvezetében áll, a hivataltól, melynél praktizál, rendszerint semmiféle illetéket nem kap.

Megyesi őrsvezető. A Mocznik-féle könyvet bármely könyvkereskedésben megrendelheti.

Varga csendőr. A Bedő Albert-féle erdőőri szakkönyvet bármely könyvkereskedésben megrendelheti.

Elkeseredett macosvölgyi zsendár. 1. Kérdésére kérjen döntést a szakasparancsnokától; a 2. kérdésére pedig felvilágosítást az őrsparancsnokától.

Cs. J. csendőr. Kérjen árjegyzéket Kertész Tódor Budapest, IV. Kristóf-téren levő ezégtől, talán megtalálja benne.

Magyarnak Pécs! — Németnek Bécs!

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvények.

Erdei fák megrongálása tűz által.

Erdei fáknek gondatlanságból okozott tűz által megrongálása a bíróságok hatáskörébe tartozik.

(Minisztertanács 1907 szept. 27. 32,831. I. M. sz. a.)

Sebzett nyulnak kézzel elfogása.

Megsebzett nyulnak kézzel elfogása hajtó által. Az eljárás a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

(Minisztertanács 1907 szept. 27-én 39,723. I. M. sz. a.)

Mezei munka végzése Szent István napján.

Mezőgazdasági munkának Szent István napján végzése miatt indított eljárás a kir. bíróság hatáskörébe tartozik.

(Minisztertanács 1907 okt. 21. 42,975. I. M. sz. a.)

Többek által különállólag elkövetett mezőrendőri kihágás.

Többek által különállólag elkövetett mezőrendőri kihágás, ha egyik tettes cselekménye sem okozott 60 K-nál nagyobb kárt, a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

(Minisztertanács 1907 okt. 21. 43,045. I. M. sz. a.)

Vadlészőnóra vadászas.

Vadlészőnóra saját területén bárki mindenkor vadászhatik. A vadlészőrsület alapszabályában foglalt korlátozások és tilalmak magánlernészetűek és érvényesítésük a kir. bíróság hatáskörébe tartozik.

(A m. kir. belügyminiszternek 1907. évi 4513. számú határozata.)

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Előléptettek:

1907 december hó 26-ával:

Benczö János, I. számú,

1908. évi január hó 1-ével.

Simon János I. és Szolcsin-szky Antal, V. számú csendőrkerületbeli címzetes őrsvezető, II-od altisztek, őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel.

Kintis István százados, 1907 decz. 13-án, a III. osztályu tiszt-,

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

A szolgálat érdeke

Is megkívánja a pontos órát. Legnagyobb választék a leghitelesebb órákról és divatos ékszerekről képes árjegyzékben, melyet ingyen és bérmentve küldök bárkinek, ki ezen lapra hivatkozik.
SCHÖNWALD IMRE, PÉCS, órásmest. és ékszergy.

Bajnok Vincze csendőr cz. őrsv. 1907 decz. 18-án,
Szabó János I. csendőr cz. őrsv. 1907 decz. 23-án,
Lévai Albert őrsv. 1907 decz. 26-án, *Mihály János*
őrsv. 1907 decz. 20-án és *Murányi Ernő* őrsvezető cz.
őrmester 1907 decz. 22-én, a *II. osztályu legénységi*
katonai szolgálati jellel elláttattak.

Házasságra lépett:

a m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Pinticanu János cz. őrmester, *Boros Amáliával*,
1907 nov. 10-én, Kolozsborsán.

PÁLYÁZATOK.

Három irodasegéd-tiszti állás a belügyminiszteriumban. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Német nyelv. Négy középiskolai osztály. Ügykezelésben való jártasság. Kérvények a belügyminiszteriumhoz 1908 január 27-ig.

Két hivatalsszolgai állás a belügyminiszteriumnál. Fizetés pótlékkal 700 kor. Lakpénz pótlékkal 300 kor. Rubailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a belügyminiszteriumhoz 1908. évi január 27-ig.

Több pénzügyőri igyázói állás a nyitrai pénzügyigazgatóság területén. Napi zsold pótlékkal 2 korona. Laktanyaszerű elhelyezés. Rubaátalány 100 kor. Szabályszerű mellékilletmények. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nyitrai pénzügyigazgatósághoz 1908 február 29-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a kaposvári törvényszéknél. Fizetés 600 korona. Rubailletmény 100 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kaposvári törvényszék elnökehez 1908. évi január 28-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a dési kir. ügyészségnél. Fizetés 600 korona. Lakpénz 180 korona. Rubailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a dési kir. ügyészséghez 1908 jan. 25-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a kismartoni adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Rubailletmény 60 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a soproni pénzügyigazgatósághoz 1908 február 5-ig.

Egy irtóki állás a nagyváradai törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizaga. Kérvények a nagyváradai törvényszék elnökehez 1908 január 26-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a nagyváradai ítélőtáblánál. Fizetés 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Rubailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Könyvmdakezelésben való jártasság. Kérvények

a nagyváradai ítélőtábla segédhivatali igazgatójához 1908 február 7-ig.

Egy iskolaszolgai állás az állami tanítóképző intézetnél Baján. Fizetés 600 korona. Természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Számolás. Kérvények a bajai állami tanítóképző intézet igazgatóságához 1908 január 25-ig.

Egy hivatalsszolgai állás a buszti adóhivatalnál. Fizetés 500 korona. Lakpénz 100 korona. Rubailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi ideiglenes alkalmazás. Kérvények a máramaros szigeti pénzügyigazgatósághoz 1908. évi február 18-ig.

Egy polgármesteri buszári állás Temesvár városnál. Fizetés 840 korona. Szabad lakás és egyenruha. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és román, vagy szerb nyelv ismerete. Számolásban való jártasság. Kérvények Temesvár város tanácsához 1908 jan. 31-ig. A nyugdíjazás esetében követendő eljárásra a honvédségi Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 1907. évi 14. számában 3833/eln. szám alatt közzétett körrendelet irányadó.

Egy irodasegéd-tiszti állás a deliblati kincstári birtokkezelőségnél. Fizetés pótlékkal 1400 kor. Lakpénz 300 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Román vagy szerb nyelvnek ismerete. Négy középiskolai osztály. Német nyelv ismerete előnyben részesít. Előzetes hat havi próbaszolgálat. Véglegesítés hat havi szolgálat után. Kérvények a kincstári birtokkezelőséghez Deliblaton Deliblaton 1908 jan. 20-ig.

Egy kézbesítői és egy esetleg két rendőri vagy hajdúi állás Baja városnál. Kezdőfizetés 600 korona. Természetbeni ruházat, 40 korona csizmapénz. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Baja város polgármesteréhez 1908 január 25-ig. A nyugdíjazás esetében követendő eljárásra a honvédségi Rendeleti Közlöny (Szabályrendeletek) 1907. évi 14. számában 3833/eln. szám alatt közzétett körrendelet irányadó.

Egy iskolaszolgai állás a devai állami tanítóképző intézetnél. Fizetés pótlékkal 600 korona. Természetbeni lakás, fűtés és világítás. Magyar nyelv szóban és írásban. Ideiglenes alkalmazás. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez címzett kérvények nevezett intézet igazgatóságához 1908 jan. 30-ig.

Egy folyamfelügyelői állás az aldunai m. kir. hajózási hatóságnál Orsován. Fizetés 800 kor. Lakpénz 120 korona. Személyi és lakpénzpótlék, irodaátalány. Magyar nyelv szóban és írásban. Egyszerű fogalmazásban való jártasság. Ideiglenes alkalmazás. A kinevezett véglegesítésre csak az esetben tarthat igényt, ha az előirt szakvizagát egy év alatt letette, vagy a kussai vizmesteri iskola három éves tanfolyamát elvégezte. Hajózásban és rajzolásban jártasnak előnyben részesülnek. Kérvények az aldunai m. kir. hajózási hatósághoz 1908 febr. 20-ig.

Kényelmes

havi részletfizetésre

Képes hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve.

hegedűk, grammofonok, fuvolák, czimbalmok

Ünnepköd, forgatható hangszerek.

Dús választéki

Előzékeny kiszolgálás, méltányos üzleti elvek.

ELEK és TÁRSA

BUDAPEST, Károly-körút 10. sz.